

## ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ

Одним із болючих питань під час війни є співробітництво громадян країни, на яку здійснено напад, з окупантами. Наразі, коли ворог захопив близько 20% нашої території, проблематика колаборантства серед українців стала надактуальною. Сам термін «колабораціонізм» (від фр. collaboration — «співробітництво») визначають як співпрацю населення або громадян держави з ворогом в інтересах ворога-загарбника на шкоду самій державі чи її союзників і участь у переслідуванні патріотів країни, громадянином якої є колаборант.

15.03.2022 набули чинності Закони України № 2108-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» та № 2107-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність». Ними запроваджено відповідальність за співпрацю з державою-агресором в інформаційній, освітній, політичній, військовій, адміністративній, господарській та трудовій сферах.

Законами передбачено, що колабораціонізм буде мати наслідком як притягнення до кримінальної відповідальності фізичних осіб, так і застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб.

Які ж саме діяння вважаються злочином, та яке покарання передбачене за їхні вчинення?

Колабораційна діяльність може мати різні форми. За змістом ст. 111-1 Кримінального кодексу України, законодавець визначає як злочин, зокрема. Виділяються такі форми колабораціонізму:

воєнний – сприяння противнику зі зброєю у руках: служба у військових формуваннях, поліцейських структурах, в органах розвідки та контррозвідки;

економічний – співробітництво у будь-яких галузях економіки; культурний (духовний) – співробітництво з окупантами в духовній сфері, що сприяє поширенню серед населення віропідданських почуттів;

побутовий колабораціонізм, пов'язаний із встановленням дружніх відносин між окупантами та населенням;

політичний, адміністративний колабораціонізм – співробітництво в окупаційних органах влади

Згідно ст. 111-1 КК України кримінальну відповідальність за здійснення колабораційної діяльності можуть нести фізичні особи, громадяни України.

В залежності від вчиненого діяння покаранням може виступати штраф, виправні роботи, арешт, позбавлення волі. Майже у всіх випадках санкція статті передбачає позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від 10 до 15 років як основне чи додаткове покарання.

Якщо колабораційні дії чи рішення осіб, передбачених частинами 5-7 ст. 111-1 Кримінального кодексу України, призвели до загибелі людей, або настання інших тяжких наслідків (шкода у розмірі 1 240 500 і більше), вони караються позбавленням волі на строк 15 років або довічним позбавленням волі, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від 10 до 15 років та з конфіскацією майна, або без такої.

Не дивлячись на достатньо широке законодавче передбачення різних форм колабораційної діяльності, КК України не розмежовує таку діяльність на ту, яка

спричиняє наслідки (більш суспільно небезпечну), а також на ту, яка не тягне їх настання (менш суспільно небезпечну). Тобто не містить будь-яких застережень щодо умов, мети, мотивів та результатів такої діяльності, а тяжкі наслідки такої діяльності передбачають лише майнову шкоду. Натомість, у кримінальному законодавстві відсутні кваліфіковані види таких злочинів, що можуть вчинятися особами, які займають посади у так званих правоохоронних, судових та інших органах, створених на тимчасово окупованій території України.